

ZBOROVANJA**Posvet o okupacijskih mejah med drugo svetovno vojno v Sloveniji**

Splet, 6. 4. 2020

Kot sklepno dejanje temeljnega raziskovalnega projekta z naslovom »Napravite mi to deželo nemško ... italijansko ... madžarsko ... hrvaško! Vloga okupacijskih meja v raznarodovalni politiki in življenju slovenskega prebivalstva«, ki ga je financirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, je v začetku aprila potekal spletni posvet z naslovom »*Mi tujega nočemo, toda svojega ne damo*«. V projektu je poleg več zgodovinskih ustanov, vodilni partner je bil Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, sodeloval tudi Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Naša temeljna naloga v okviru projekta je bila, na podlagi kartografskega gradiva okupacijskih sil čim bolj natančno določiti potek okupacijskih meja, kar smo na posvetu tudi predstavili.

Za določitev meja smo uporabili zemljevide v merilu 1 : 25.000, 1 : 50.000 in 1 : 200.000, ki so bili izdani med letoma 1941 in 1944. Za določitev meje med Nemčijo in Italijo, Nemčijo in NDH ter Italijo in NDH smo pretežno uporabili nemške zemljevide *Deutsche Heereskarte* v merilu 1 : 25.000, izdane v letih 1942 in 1943. Za določitev meje med Nemčijo in Madžarsko pa smo se pretežno naslonili na madžarske vojaške zemljevide v merilu 1 : 50.000, ki so bili izdani leta 1944. Največji delež slovenskega ozemlja, ki je v Kraljevini Jugoslaviji obsegalo območje Dravske banovine, je zasedla Nemčija – skoraj dve tretjini (10.291 km²). Slabih 6 % je zasedla Madžarska (945 km²), NHD pa je zasedel 0,08 % (12 km²). Slaba tretjina je pripadla Italiji (4621 km²). Italija je skupaj z današnjim slovenskim ozemljem zahodno od medvojnega rapalske meje zasedala kar 9062 km² oziroma dobrih 44 % današnje Slovenije. Skupaj je bilo na ozemlju današnje Slovenije 665,5 km okupacijskih meja. Najdaljša je bila meja med Nemčijo in Italijo, ki je merila skoraj 277 km (skoraj 42 % vseh okupacijskih meja). Sledile so meje med Italijo in NDH (172 km oziroma 26 %), Nemčijo in NDH (133 km oziroma 20 %) ter Nemčijo in Madžarsko (83 km oziroma 13 %). Dobra polovica (51,3 %) meja je imela potek, ki sovpada z današnjimi mejami Slovenije, slaba polovica (48,7 %) pa je potekala znotraj današnje Slovenije. Najdaljšo mejo znotraj današnjih meja Slovenije sta imeli Nemčija in Italija – 264 km oziroma 95 % poteka meje. Ostale meje so imele večji delež meje, ki sovpada z današnjimi mejami: Italija in NDH 171 km (99 %), Nemčija in NHD 115 km (86 %) in Nemčija in Madžarska 44 km (52 %). Glede na reliefne enote je večina okupacijskih meja (47 %) potekala po strugah vodotokov ali v njihovi neposredni bližini, le malo manj (45 %) pa po vzpetem svetu. Zgolj slaba desetina meja je potekala po večjih ravninah (za podrobnejšo razlago glej: <https://e-knjige.ff.uni-lj.si/znanstvena-zalozba/catalog/view/196/293/5018-1>).

Poleg našega prispevka, je bilo na posvetu predstavljeno še deset predstavitev zgodovinarjev, ki so osvetlile življenje ob in z mejami med drugo svetovno vojno v Sloveniji.

Ob posvetu je izšla knjižica povzetkov, ki je prosto dostopna na spletnih straneh Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani: <https://doi.org/10.4312/9789610603177>, poleg tega pa tudi monografija z naslovom »Okupacijske meje v Sloveniji 1941–1945«, ki je izšla pri Znanstveni založbi Filozofske fakultete in je prav tako prosto dostopna na spletnem naslovu: <https://doi.org/10.4312/9789610603047> (za predstavite knjige glej Geografski vestnik 92-2).

Matija Zorn

Obisk gora v času podnebnih sprememb

Mojstrana, 20. 6. 2020

O razsežnostih in posledicah podnebnih sprememb na obisk gora ter prilagoditvah za njihovo omilitve se v širši javnosti govori le priložnostno. Povprečna letna temperatura 0 °C sega v gorah vedno višje, snežna meja v Alpah se bliža nadmorski višini 3000 m, krčijo se ledeniki, vse manj je stalno zamrznjenih tal in podobno. Kako vse to vpliva na obiskovalce gora, je bilo temeljno vprašanje posveta z